

Normer og kjønn, verden rundt

Å være rundt folk som er lik deg, og har de samme utfordringene kan være en trygghet i hverdagen. Jentekveld med venninnegjengen, eller ut å sparke fotball med gutta. Det danner et slags fellesskap. Likevel kan kjønnsroller også være ganske kjipt, og sette begrensninger for deg og den du vil være. Denne oppgaven har dermed som hensikt å lære elever hvordan kjønnsroller påvirker oss daglig, og hvilke begrensninger og utfordringer de kan bidra til. I tillegg skal oppgaven gi elevene rom for å reflektere over hvordan kjønnsroller kan påvirke ungdom i Sør-Afrika, og hvordan dette kan sammenlignes med utfordringene ungdom møter på i Norge.

Gjennomføring

Denne oppgaven innebærer både praktiske og mer teoretiske øvelser, som er viktig at man forbereder seg godt til. Oppgaven er delt inn i fire underkategorier eller deler som går ut på det samme temaet, men med ulik vinkling.

Delene består av:

Del 1 - Samfunnets stereotyper

En praktisk oppgave som skal vise hvordan stereotypene og forventningene i samfunnet plasserer oss i en bås basert på kjønn.

Del 2 - Ditt indre jeg

En tilsvarende praktisk oppgave som skal vise at vi alle kan ha likheter og ulikheter på tross av kjønnsnormene.

Del 3 - Plenumsdiskusjon

En mer teoretisk oppgave, der elevene får drøfte og diskutere sine tanker og følelser rundt det de opplevde i de praktiske øvelsene, i tillegg til å drøfte kjønnsroller på generell basis.

Del 4 - Begrensningene påvirker oss alle

Også en mer teoretisk oppgave, der eleven får drøfte kjønnsroller i en mer flerkulturell kontekst, med en eksempeltekst fra Sør-Afrika som kilde til refleksjonen.

Del 1 - Samfunnets stereotyper

Start timen med å stille elevene opp bak hverandre på en rekke midt i klasserommet, og pass på at det er nok med plass på begge sider av rekken.

Deretter skal du lese opp påstander som skal understreke kjønnsstereotypiene i samfunnet, og gi dem som kjenner seg igjen i påstandene instruksjoner om hvor de skal flytte deg. Målet er at guttene og jentene i klassen skal stort sett ende opp i hver sin ende av klasserommet.

Forslag til påstander:

- Om det blir forventet av deg at du skal være tøff og modig, ta to skritt til høyre.
- Om det blir forventet av deg at du skal være kjærlig og omsorgsfull, ta to skritt til venstre.
- Om du har hørt noen plystre eller rope på deg på gata, ta to skritt til venstre.
- Om noen har prøvd å få deg med på noe ved å si at du ikke skal være så pysete eller pinglete, ta to skritt til høyre.
- Om du føler du kan gå med sminke ute i offentligheten, ta to skritt til venstre.
- Om du føler deg trygg ute alene på kvelden, ta to skritt til høyre.

Del 2 - Ditt indre jeg

Etter at alle påstandene fra *Del 1* er lest opp og elevene er splittet, skal de få litt tid til å kikke seg rundt i rommet og deretter stille seg tilbake i en rekke på midten. Denne gangen får de høre litt andre type påstander som trosser stereotypiene, og som handler om deres indre jeg og slik de føler seg, fremfor forventningene fra samfunnet. Målet nå er at skillet mellom guttene og jentene skal bli mindre, for å understreke at kjønnsnormer ikke har noe å si for hvordan vi føler oss på innsiden.

Forslag til påstander:

- Blir du noen ganger lei deg eller redd, ta to skritt til venstre.
- Liker du å få en klem eller høre betryggende ord fra dem du er glad i, ta to skritt til høyre.
- Er du interessert i noe form for sport, ta to skritt til høyre.
- Om du har lyst til å kle deg som du selv ønsker uten å bli dømt av andre, ta to skritt til venstre.
- Liker du å være ute med venner og ha det gøy, uten å måtte bekymre deg for din egen eller andres trygghet, ta to skritt til høyre.
- Om du ikke bryr deg om du skriver med en blå eller rosa blyant, ta to skritt til venstre.

Del 3 - Plenumsdiskusjon

Etter å ha gjennomført de praktiske øvelsene i *del 1 og 2*, kan elevene nå sette seg ned og diskutere hva de opplevde i øvelsene. Om klassen er trygg på hverandre og tar ordet lett, kan diskusjonen skje i plenum. Om dette er utfordrende kan elevene heller diskutere i små grupper og heller oppsummere i plenum til slutt.

Forslag til diskusjonspunkter:

- Hvilken følelse kjente dere på i den første øvelsen, kontra den andre?
- Hva la dere merke til rundt dere i de to øvelsene? Hva var likt? Hva var ulikt?
- Hvorfor tror dere kjønnsroller har en så stor plass og betydning i samfunnet vårt?
- På hvilken måte tror dere at kjønnsroller utfordrer mennesker, og på hvilken måte kan mennesker utfordre kjønnsrollene?

Del 4 - Begrensningene påvirker oss alle

Til slutt skal elevene få høre en tekst om forventninger til kjønn og maskulinitet fra Sør-Afrika, og diskutere om det er noen likheter mellom det ungdommer i Sør-Afrika opplever og det de selv erfarte i øvelsene over. Igjen kan det være lurt å vurdere om diskusjonen skal skje i plenum eller grupper.

Tekst fra Sør-Afrika:

Kommer snart

Forslag til diskusjonspunkter:

- Var det noe som virket kjent med historien dere fikk høre? I så fall, hva?
- Tror dere kjønnsroller rammer ulikt i ulike deler av verden? Hvorfor, hvorfor ikke?
- På hvilken måte tror dere ungdommer i Sør-Afrika kan kjenne seg igjen i ungdommer i Norge, og motsatt?
- Hvorfor tror dere dette er et viktig tema å ta opp både i Norge og Sør-Afrika?